

DE
HYPOTHECA FEVDALI PRAECIPVA
SECVRITATE COMMENDABILI

DISSERTATIO INAUGVRALIS

QVAM
PRAESIDE

IOANNE CAROLO GEBHARDO
REINHARDO D.

PROFESSORE IVRIS FEVDALIS CVRIAE PROVIN-
CIALIS LVSATIAE INFERIORIS ET ORDINIS IVRE-
CONSVLTORVM VITEB. ASSESSORE ORDIN.

PRO
OBTINENDIS SVMMIS IN IVRE VTROQVE
HONORIBVS

H. L. Q. C.
DIE XXVII. IVN. A. R. S. c1813ccclxxxii.

PVBLCICE TVEBITVR
CAROLVS CHRISTIANVS RICHTER

MISNENSIS.
CAND. IVRIS VTRIVSQVE

WITTEBERGAE,
LITTERIS ADAMI CHRISTIANI CHARISIL.

ILLVSTRISSIMO
ATQVE
EXCELLENTISSIMO
DOMINO
FRIDERICO LVDOVICO
DE WÜRMB.,

DOMINO ET DYNASTAE IN GROSSEN - FÜRRA
SERENISSIMI SAXONIAE ELECTORIS SANCTIO
RIS ADMISSIONIS MINISTRO ET COMITI CONSISTO
RIANO COLLEGII REGVNDIS REBVS OECONOMIAE
ET COMMERCIORVM PRAESIDI ORDINIS IMPERIALIS S.
IOSEPHI EQVITI COMMENDATORI

LITTERARVM STATORI MAXIMO
P A T R O N O O P T I M O

SVMMA PIETATE

COLENDO.

ILLVSTRISSE DOMINE,

Cum aegre fieri posse animaduerterem, ut
ejusmodi libelli, qui vel ornamenti vel com-
mendationis gratia insignium Virorum nomina
in fronte gerunt, vanitatis aut adulationis su-
spicionem effugerent, manum aliquandiu subti-
mide ab hoc conatu abstinui. Sed postquam
mentem subiit immortalium, quibus TIBI me
totum, ILLVSTRISSE, deuinxisti, beneficio-
rum recordatio, simulque mecum reputaui, vni-
cam fere hanc, aut certe inter rarissimas esse
occa-

occasionem, qua tam manifeste ac libere plenissimam pietatem profiteri liceret, malui alia omnia videri, quam sanctissimo officio non satisfacere. Accipe igitur ea, qua solitus es, indulgentia literarium hoc specimen deuotissimae mentis, aeternaeque obseruantiae pignus et indicium, meque in posterum grauissimi TVI patrocinii ne dedignare. Ego vero indefessus vota concipiam candidissima pro incolumitate TVA reipublicae necessaria mibique peroptabili.

NOMINIS TVI EXCELLENTISSIMI

Vitembergae,
d. XX. Iun.
c160cc1xxxii.

cliens addictissimus
CAROLVS CHRISTIANVS
RICHTERVS.

DE HYPOTHECA FEVDALI PRAE- CIPVA SECVRITATE COMMENDABILI

§. I.

Et nostra memoria mortalia pectora cogit auri sacra fa-
mes. Turbat saepenumero diuitum animos cura
foenoris. Sciunt opes cistis repressas non augeri, sed quo-
tidie vtendo diminui, et sic die noctuque tantam esse morum
prauitatem, vr periculi hodie vix sint pretium vsurae^{a)}, que-
runtur.

^{a)} Ita interdum in LL. vocantur non inepte vsurae l. 5. D. de nautico
foenore l. 12. C. de vsuris.

runtur. Sic malunt has fumosas principum imagines custodire sepultas, quam illas commercio atque vsui publico restituere, in verbis Horatii forte solatium quaerentes:

Vtar, et ex modico quantum res poscet ^{oculus} avarus

Tollam, nec metuum, quod de me iudicet heres

Quod non plura datis inienerit.

Operae pretium esse arbitror, hominibus nimium prouidis euellere scrupulos et ita captiuos miseros vindicare in libertatem. Abhorrent in primis haud pauci, vt vetula spectra et testamentum, omne, quod feudum olet; hunc nexum rati, tot tricis implicatum securitati creditorum parum esse propitium. Somniant flebilem fortis cum vsuris iacturam, nulla ratione iure freti reali, quod obtulerat egens aeris praedii feudalis possessor. Dissipandi sunt hi terrores magici, haec Thessala portenta, quae tantum animos occupant rei clientelaris ignaros.

§. II.

Acturo de hypothecae feudalis praestantia, tot se offerunt securitatis argumenta, vt ne omnia, sed praecipua tantum enumerare per instituti angustos fines liceat. Est hypotheca ius in re aliena in securitatem crediti sola pactione constitutum. Quo firmiorem igitur hoc ius creditori praebet securitatem, eo praestantius procul dubio est et commendabilius. Securitas enim creditoris est primus negotii
finis.

finis. Supponit hypotheca, ut reliquae conventiones accessoriae, obligationem principalem. Huius correlatum est ius exigendi. Hocce ius exigendi quo efficacius est, eo plenior est securitas. Sed melius determinanda est rei notio. Duplicet securitatem vocare absentiam periculi. Sic enim praeterquam quod negationem continet descriptio, in tanta rerum humanarum fragilitate, vix vlla daretur securitas. Est potius summa probabilitas habendi, quod in obligatione est. Vires humanas excedit euentus plena certitudo. Ambigua res est cambium et saepius ob alimenta et sumtus carceris subministrandos, flebile creditorum beneficium. Hoc rigore nec mortuus potest compelli, neque inopia debitoris mala hac mansione corrigi. Dura praeterea atque immanis est miseri debitoris, honesti saepius, sed spe falsa ducti persecutio et duarum rerum exoritur optio, vel illud, quod credideris, perdas, vel illum amicum amiseris. Nec maius robur inest fideiussioni, vel si maius constituto, persona enim nexui accedens aequae potest bonis tibi atque ipse debitor principalis, nec prodest multitudo sedabilitas debitorum. Denique pignori tradito, quod pignus depositum vocat Paulus, haud parum inest periculi. Ut taceam, non raro res alienas pignori tradi et postea a vero vindicari domino, pignus potest

A 2

b) Plautus in *Trinummio* Actu IV. Scen. III. v. 46 seq. *Plautus* (1)
 c) *Receptis sent.* Lib. II. Tit. IV. & V. *1 & IVXX*

potest perire, a furibus et latronibus auferri et ita euertere spes
omnis securitatis.

§. III.

Palnam profecto omnibus praeripit suppositio, illud
praetoris romani beneficium. Non enim solum istam cu-
stodiam molestiam atque administrationis non habet adiunctam,
verum etiam non tam angustis praescriptionis, ut cambium,
finibus est circumscripta, tantisque legum praecipue domesti-
carum beneficiis adaucta, ut haec creditorum probabilitas,
habendi quod debetur, proxime accedat ad certitudinem, sed
quomodo, quaeso, hoc pactum praetorium irrepsit in ius
clientelare? Nonne ab hisce fordibus peregrinis repurganda
est haec disciplina origine Germanica? Certo certius est, hoc-
ce ius in infantia feudorum Germanos ignorasse, quorum sim-
plicitati parum respondebat creditoris sine possessione, immo
sine dominio, securitas ^{d)}. Arrogauit vero ius Germanicum
recentius, postquam leges peregrinae ius ciuitatis sunt con-
secutae, et hanc praetoris romani filiam. Contigerat forte
Vasallis illa Thelesini responso:

Cum rogo te nummos sine pignore, Non habeo inquis.

Idem, si pro me spondet agellus, habes!

Quod

d) Heineccius El. I. G. Lib. II. Tit. XI. Schilter ad Ius Alem. Cap.
XXVI. §. I.

*Quod mihi non credis, veteri Thelesine sodati
Credis colliculis, arboribusque meis. *)*

Sic initio Vasallorum necessitas atque inopia numerorum, quae saepius ditissimos premit, consuetudinem peperit hypothecis sibi fidem parandi, qui quidem sensim paullatimque mos legibus patriis stabilitus, et ut ne nimium noceat personis nexu feudali comprehensis, ad iustos redactus est limites. Usum hunc hypothecarum in feudis, quantumvis ineptam iuris romani admixtionem feram moleste, non improbo. Reapse enim non Iure Romano res est subnixta, sed noua consuetudine et legibus recentioribus, imo nexum feudalem proprie non tangit, cum nec creditor huic accedat, nec personis hoc vinculo iunctis damnum inferatur inuitis.

§. IV.

Tristissima plerumque est creditorum conditio, debitor si bonis lapsus incidit in concursum. Recuperant enim saepius vel parum vel nihil, immo praeterea haud raro sumtus erogant ob spem penitus inanem. Coercuerunt quidem admodum seuerè decoctorum fraudem Electores Saxoniae, *adimi*, cum priscis Romanis apud Gellium ^{f)} rati, *subsidium hoc inopiae temporariae, quo communis omnium vita indiget,*

A 3

si

*) Martialis Libr. II. epigr. XXV.

f) Noct. Attic. Lib. XX. Cap. I.

si perfidia debitorum sine graui poena eluderet.^{g)} Sed nec vltimum supplicium, aequiparantur enim pro gradu malitiae, furibus, neque ergastulum, neque opus publicum, neque infamia, nec flauus pileus, nec muneris dispendium, nec sepultura inhonesta huic reipublicae pesti obicem plane posuere, id quod frequentia edictalium, quas publice legimus, docet. Ecce haud exiguam hypothecae feudalis praerogatiuam. Rariore sane sunt vasallorum concursus. Non enim tantum poenarum communium ignominia homines melius plerumque educatos et quibus ab ephebis infusa est ambitio, (loquor nimirum de possessoribus feudorum nobilium,) magis continet in obsequio, verum etiam propria vasallorum obaeratorum calamitas dilapidationis rabiem cohibet. Vasallo enim ad concursum prouocanti, vel iudicio hoc vniuersali emissis edictalibus alia ex caussa vere existente, inuestiturae renouatio, quam quidem in scriptis efflagitet necesse est, durante impedimento, denegatur^{h)} atque ipse perinde atque is, qui in turpi versatur inquisitione, a comitiis, si in iis comparendi gaudet facultate, arcetur. Sed fortius frenum positum est vasallorum prodigalitati per ipsam hypothecarum difficultatem. Sufficit in allodio solus iudicis in hypothecam consensus. Hic, qui

g) Mandat wider die Banqueroutiers d. 7. Ian. MDCCXXIV. et de 20. Dec. MDCCCLXVI. et praecipue d. 11. Mart. MDCXXX. quo Serenissimus vel casu lapsus decreuit officii amissionem et degradationem.

h) Lehns-Mandat d. 30. April 1764. Tit. I. §. II.

qui interdum expensas fitit, admodum pronus est ad consentiendum, et haec iudicis facilitas creditores foeneratoris studiosos allicit, debitores ad augendum aes alienum inuitat et sic haud raro calamitati vtriusque contrahentis facem praefert. At enim vero in feudo quot impedimenta? Domini et viginti forte simul inuestitorum impetrandus est assensus. Eorum omnium maxime interest, ne beneficium nimis debitis oneretur realibus. Hinc tot nonnunquam sunt dissentientes, quot sunt simul inuestiti, per litteras reuerfales ad consentiendum non adstricti. Vel etiam plerique simul inuestiti, vel omnes si consenserint, vera hypotheca in feudo, nisi dominus consentiat, non acquiritur. Neque enim in re, quae omnes similiter tangit, pluralitas suffragiorum prodest, neque, quantumvis ex beneficio iuris Saxonici Electoralis,^{f)} simul inuestitus consentiens feudo deuoluto ex fructibus creditori facere satis obstringatur, verum ius reale feudum afficit. Quae cum ita sint, nec datur creditori actio hypothecaria, neque luctuosam creditorum communium classem superat. Concessit quidem Serenissimus Elector curiis feudalibus consensum in oppignorationem feudorum aperturae non proximorum.^{g)} Sed finge, non ipsi territorii domino subesse, vel duo non esse supersites inuestitura comprehensos, in quos cadat spes sobolis procreandae, vel vnicum ex coniuncta manu dissen-

f) Decis. Elect. LXVII.

g) Lehns-Mandat de Ao. 1764. Tit. 17. §. 1. & 3.

diffentire, praedium feudale hypothecae non redditur obnoxium.

§. V.

Sed iam anquirendum est, quae sit, si vasallo ad incitatus redacto, de distribuendis eius bonis sit quaestio, hypothecae feudalis virtus. Constat inter omnes, in Saxonia hodie tres fieri creditorum classes generales, vsusque docet, corpus bonorum allodialium interdum vix ad satisfaciendos creditores praerogativa munitos sufficere, neque classem attingere secundam. Flebilis haec hypothecariorum conditio, quae quidem fateor, rarius, tunc praecipue contingit, si vel debitorum primae classis ingens est moles, vel si pretium obiecti hypothecae vel dolo culpaue debitoris, vel casu admodum est deminutum. Vtraque huius calamitatis causa in hypotheca feudali vix poterit adeste. Creditoribus enim iure recentiori, ¹⁾ vel summo privilegio exornatis non satisfit ex substantia feudi, nisi quatenus nomina vere feudalia sint professi. Non abs re esse arbitror, si quae credita praerogativa gaudentia ex pretio efseudo redacto aliquid percipiant, dispiciamus. Constituitur, feudum si ad bona distrahenda pertinet, duplex quasi bonorum corpus. Alterum debitis feudalibus, vel pure, vel in subsidium, deficiente scilicet allodio, alterum reliquis creditoribus destinatum. Ex illo, quod pretium ex feudo

1) O. R. ad Tit. XL. §. 3. et ad Tit. XLV. §. 6.

feudo redactum constituit, et quidem extra classes in sententia locatoria determinatas ideoque sine onere expensarum exsoluenda esse debita, quorum mentionem facit sanctio Potentissimi de Anno MDCCXLVIII. §. 4. vix potest esse dubium, addita tamen hac limitatione, ut expensae sequestrationis in utilitatem massae allodialis erogatae et sumtus depositionis huc pertinentes, itemque aestimatio monetae melioris valoris interni das Agio intuitu nominis allodialis, substantiam feudi non tangat. Intuitu sumtuum concursus iura ratione debiti feudalis non discrepant, sed certissimum est, hos, quatenus non a singulis ferendi, creditoribus omnis generis pro rata summae, quam percipiunt, detrahi. Ecce fere vnicum hypothecae feudalis periculum, exiguum profecto, si hunc euentum non frequentem, et sortem plerumque cum visuris saluam esse, consideras. Ad massam feudalem non pertinet debitum, tempore hostilis irruptionis ad contributionem soluendam contractum, nisi ipsum feudum ita fuerit ab interitu et deuastatione liberatum, nec semina tempore charae anno-nae mutuo data, neque sumtus funeris nisi hi forte in subsidium, nec soltrum medici et chirurgi, neque alimenta moribundo debitori subministrata, nec merces famulorum, neque denique onera, si excipias ea, quae per Dec. Elect. XXXII. ex feudo sunt soluenda. ^{m)} Haec enim debita pleraque omnia

^{m)} O. R. Tit. XLV. §. 6.

omnia magis in utilitatem vasalli, quam feudi contracta, inter feudalia locum non occupant *) adeoque a pretio feudi merito excluduntur. Nomina e contrario, quae feudum affecere, antequam vasallus illud adquisierit, et residuum pretium, rite nimirum reseruato dominio vel hypotheca, quo et nomina in partem pretii non soluti suscepta referas, procul dubio massam feudalem tangunt, ita tamen, ut ipsis, quatenus debitor personaliter simul est obstrictus, locus inter chirographarios assignetur. Ecce subtilitatem plerumque otiosam! Vix enim metuendum est, ut ne venditori loco hoc eminentiori satisfiat.

§. VI.

Turbat non nunquam, ut diximus, in allodio hypothecae securitatem fundi deterioratio oppignorati, siue casu, siue malitia culpaue possessoris contingens. Haec vix tanta in feudo est metuenda, ut creditori inde imminet periculum. Beneficia rarius in vnica domo vel in aliquot iugeribus agri, sed plerumque in amplis praediis consistunt. Hinc nec incendia et ruinae, nec fluminum iniuriae atque tempestatis, neque ipsa pretii deminutio, quod saepius in aedibus cum flore urbis mirifice decrescit, creditoribus, ut plurimum, nocet, neque etiam dolus, vel negligentia vasalli his potest esse molesta. Abstinendum enim est beneficii possessori, nisi ve-

*) Const. Elect. XLVI. P. II. Q. R. ad Tit. XL. §. 3.

lit tandem ipso priuari, ab insigni praedii deterioratione °). Tutus igitur est creditor, per ipsum domini directi et simul inuestitorum commodum. His enim ipsis curae cordique est, impedire, quo minus ipsis aperturae vel successione fructus eripiatur vel imminuatur. Neque igitur silvas deuaftando, nec faciem fundi perperam mutando, nec seruitutes passiuas constituendo, nec partem feudi alienando, praedium deterius reddere, saltem creditori hypothecario damnum inferre potest vasallus. Ac ne cui forte, hoc transactione et subinfeudatione imo et compromisso in arbitrum, hisce enim iuribus vel inconsulto domino ex plerorumque sententia pollet, fieri posse videatur, certo certius est, hypothecam ceteri ius indiuiduum et partem feudo ita forte abreptam afficere.

§. VII.

Redeo ad concursum, hydrum multorum capitum. Inter mala prope necessaria pertinent hypothecae tacitae. Sustulerat illas potentissimus Legislator ^{p)} addita ratione, weil dadurch große Gefährde und besonders bey Concurfibus creditorum großer Aufenthalt verursacht worden. Certissimum est, nihil plus asferre periculi, quam pignus illud legale. Et enim de hypothecis expressis publice constat et creditores,

B 2

quanto

o) II. F. 8. §. deteriorem. II. F. 27. §. 7.

p) O. R. ad Tit. XLV.

quanto quisque fundus onere sit affectus, facillime sibi possunt parare notitiam. Non enim sine domini directi vel iudicis consensu potest impetrari hypotheca expressa, et ita illarum series ex libris consensualibus haud difficulter addiscitur. Sed equis poterit omnia debitorum vincula explorare, quibus forte hypotheca legalis fuerit contracta? Indulgent leges haud paucis hoc ius singulare, et, quae olim sublatae erant, ob causae vel personarum fauorem, restauratae sunt in Saxonia, si excipias illam legatariorum et annuorum reddituum, omnes. Quae cum ita sint, interdum euenit, ut, cum hypothecariis pro iuris realis vetustate locus tribuatur, hypothecis tacitis antiquioribus bona debitoris ita exhauriantur, ut expressis recentioribus restitutionis obiectum desit. Eximium igitur hypothecae feudalis praesidium quaerendum est in hypothecae tacitae in beneficiis defectu. Expediitissimi enim iuris est, hypothecas legales feudi substantiam non afficere, nisi quatenus leges prouinciales hoc beneficium certo ordini indulerint. Ignorat ius Longobardicum tacitas; ignorat illas ius Germanicum antiquum atque extra omnem dubitationis aleam positum est, illa bona, quae expressae ob ius tertii non sint obnoxia, ut fideicommissum familiae et feudum, per tacitas non affici. Sic exulant iure Saxonico tacitae pleraeque intuitu feudi ²⁾; dedit tamen ordinatio vetus per Generale supra laudatum de Ao. MDCCXXXIV. in usum

reuo-

2) O. V. Tit. XLV. § 8.

reuocata, hoc ius certa ratione vxoribus, ob dotem rependendam, ob illam constituendam, sororibus vasalli, et pupillis atque minoribus piisque corporibus in feudo administratorum.

§. VIII

Hoc, quo ius Saxonicum vxores filiasque vasalli atque pupillos exornat, beneficium, hypothecae expressae parum afferre periculi, paucis demonstrabimus. Initio hae conditiones non adeo latent, vt creditorem possint fugere prouidum. Facile exploratu est, num vasallus vxorem duxerit, an filias reliquerit antecessor dotis capaces, an vnquam administrationem gesserit piae causae, vel ab ipso domino tutor datus vel curator. Non enim quod ad postremum feuda tutorum omnium, sed tantum a domino directo constitutorum tacite oppignorantur *). Sic rarius notitia harum rerum deest curiae. Plerumque enim dotem vxoris quod attinet, pacta illis dotalia exhibentur, vel ab his, antequam consensus impertiatur, in harum rerum omnium veritatem sedulo inquiritur adeoque hypothecae sponte prospicitur abunde. Computantur enim tunc semper debita realia, et in hoc negotio dotis vxoriae ratio habetur *). Nec metuendum est curias, nimio onere affici beneficium, esse passuras. Sunt

B 3

prae-

*) O. V. Tit. XLV. §. 14.

*) Resnè = Mand. de ao. 1764. Tit. VI. §. I.

praeterea haec omnia debita coorto concursu solummodo in subsidium, id est, exhausto allodio, feudalia *) Acriter hac in re notat ius Saxonicum Petrus a Ludw. **) illud et iniquitatis et antinomiae arguens. Displicet ipsi et mutuam dotandae filiae causa contractum per Const. 46. P. II. esse debitum feudale absolute tale, et simul per O. V. Tit. XLV. §. 13. dotationem sororum solummodo onus feudi subsidarium esse. *Stupent, inquit, ad hanc constitutionem ipsi iureconfulti Saxones. Nam hac ratione quilibet pater agnatos suos ad dotem filiabus etiam allodii ditissimis ex feudo soluendam potest obligare, suo quodammodo arbitrato, cum tamen iure electorali quoque dos tum demum ex feudo debeatur, si illa nequeat haberi vel expectari ex allodio. Sed haec portenta edere solet in lucem intempestiva ac rationibus beneficiarii iuris aduersa commiseratio. Id dicendum est, cum iuris Augustei diuersi fuerint scriptores, mirum non est, illud quandoque non constare. Miror equidem, fane has sanctiones optime cohaerentes viro aliis acutissimo bilem mouisse. Quenam enim sunt illae rationes iuris beneficiarii, quibus constitutio Augusti esset tam inimica? Sunt, sic ipse loquitur *), instituta Longobardorum, quae successorem feudi, liberant cum*

*) Conf. Const. El. 23. P. II. et O. V. Tit. XLV. §. II. 13. et 14.

**) Libr. II. Opusc. IV. Diff. 11. not. dd.

*) Ibid. not. cc.

cum a dote, tum ab alimentis filiabus praestandis, et haec esse naturae et beneficiarii iuris rationibus concinna. Nam ita pergit, liberum debet esse ab omni onere feudum, cum vasalli causa, ne pauper minori seruiat apparatu, tum domini, ut redditus feudi maiores eo etiam alacriorem reddant vasallum, ad probandum domino genera officiorum quaeris. Vtrumque, si quid video, spectat ad domini fauorem, et huic fauori hodie prope imaginario non potuit renunciare Augustus Elector? Adstrictus fuit ad fatua iuris Longobardici principia! ac si non potuisset totum illud ius asinum et vulgare sine nota, vna litura inducere. Placuit ipsi nomen ad dotandam filiam contractum pro debito feudali declarare absolute tali. Non video, cur hoc solatium filiae a successione exclusae sit inuidendum; cur lucrum agnatorum ex defectu sobolis masculae profectum non potuerit temperare aliquantisper Legislator Augustus. Quod porro ad antinomiam attinet, illa, quod plerumque fit legibus penitus inspectis, prorsus in fumum abit. Diuersae leges diuersum ponant casum. Loquitur constitutio de aere alieno a patre ob dotem filiabus praestandam contracto, extra concursum restituendo. Norma processus veteris de iure sororum in concursu agit fratris. Illud onus constituitur successoris singularis et liberatur ab ipso heres; hoc vero in concursu scilicet esse ius reale subsidiarium, apparet. Sed da veniam, beneuole lector, digressioni, redeo ad scopum.

Stat

Stat igitur sententia, hypothecas tacitas in concursu mere esse subsidiarias, et hanc restrictionem hypothecae feudali admodum esse proficuum, quis est, qui non videat? Haud raro enim sufficit tacitis allodium, et sic substantia feudi expressis, immo saepius successori feudali manet salua atque intacta. Addo communem hypothecae expressae tam feudalis, quam allodialis praerogatiuam. Possunt nimirum creditores has adhuc intra annum a die liquidationis, nisi interrim classificatoria vires rei iudicatae sit adepta, ad concursum profiteri, quod quidem beneficium ad tacitas non potest extendi²⁾.

§. IX.

Auget porro securitatem, quam hypotheca in feudo praebet, difficultas impetrandi executionem in substantiam praedii feudalis hodierna. Poterat olim¹⁾ vel ex officio, vel ad preces victoris iure reali in feudo destituti, executio decerni non in fructus solum, verum etiam in ipsum dominium; imo nisi a curia restringeretur, ad fructus executio in genere concessa, tribuebat pignus in feudo iudiciale. Attamen expressae hypothecae eatenus erat prospectum, ut executio, non nisi saluo eius iure, et adeo esset concedenda, ut vel in possessionem immissus creditori expressa munito hypotheca statim cedere, vel a momento, quo ab

1) Rescriptum ad Dicast. de 10. Sept. 1733.

2) O. V. Tit. XL. §. 1.

ab hoc exacta esset traditio, omnes fructus, vt malae fidei possessor deberet restituere ^a). Sed haec fere omnia hodie in melius sunt mutata ^b). Non enim potest sine ipsius Serenissimi Domini directi praesentia, ob debitum allodiale executio fieri in ipsam feudi substantiam, cum e contrario ob hypothecam feudalem omnes actus executiui, vel inuitis simul inuestitis, facillimo negotio impetrentur, et si aperiatur concursus, vsurae triennio non antiquiores, nisi consensus ad formam sit restrictus, ex fructibus feudi exhibeantur. Sic curiae prouinciales ^c) ne in fructus quidem feudi peragendam possunt executionem pro arbitrio committere, sed aut debent antea ad summum Principem referre, aut victorem data copia sententiae, quae vires rei iudicatae nacta est, vidimata, ad curiam feudalem ablegare. Euitantur igitur hac ipsa difficultate haud raro sequestrationes, quae praediorum possessores plerumque redigunt ad summam inopiam, cum ita creditores malint aliud designare executionis obiectum. Quemadmodum vero ipsa in feuda sine consensu summi domini directi, ob nomen allodiale executio, ita procul dubio agnitio executionis pro realiter facta, inconsulto domino, nullum ius tribueret in praedio feudali reale. Ex his omnibus pro-

no

a) O. V. ibid. §. 5.

b) O. R. ad Tit. XL. §. 1.

c) Rescriptum dd 23 April. 1749. et 9 Aug. 1780.

no alueo fluit, intuitu feudi pauciores semper concurrere creditores, adeoque illud his non sufficere, vix vlla superest suspicio.

§. X.

Feudum saepius pertinentes fundos habet adiunctos. Hae pertinentiae, vt technice loquar, vel sunt feudi, id est nexu feudali exemptae, vel feudales, qualitatem scilicet feudalem habentes. Licebat olim vassallis, praedia allodialia, quae illorum subessent iurisdictioni patrimoniali, coram proprio iudicio, sine discrimine oppignorare. Haec hypotheca cum possit eo casu, si fundus principalis cum accessorio vno pretio comparatus, iuri reali consensu domini directi nix afferre detrimentum, hoc vassallorum privilegium ita est restrictum, vt nisi vel allodium separatim, vel saltem peculiari pretio acquisitum, vel a curia simul consensus in oppignorationem impetratus, illo careat effectu, cum e contrario hypotheca consensu domini directi munita non feudum solum ipsum, sed et allodium vno pretio acquisitum afficiat *). Vt porro eo melius securitati hypothecae expressae posset consuli, lege recentiori^{f)} sancitum legitur, non debere contractum vllum de dominio vtili transferendo confirmari, nisi pretium praedii principalis et si qua adsit perti-

nentia

e) Lehns-Mand. de ao. 1764. Tit. VI. §. 2. Generale de 6 Jun. 1772.

f) Lehns-Mand. ibid. §. 5.

nentia feudalis ab alia recognoscenda curia, accurate indicetur, neque vnquam, non demonstrato pretio fundi accessorii et quanto, intuitu cuius sit oppignoratus, in ius reale consentiri.

§. XII.

Per gradationem ad summum tandem hypothecae feudalis robor transgredimur. Iam olim viguit mos *) a domino denegari consensum, vasallus si vellet ultra bessem pretii feudum oppignorare. Ratio erat prima, ne consolidationis fructus plane euanesceret, altera, ne vel deterioratio, vel maius alicuius nominis priuilegium plenam hypothecae adimeret securitatem. Haec forma et hodie a iudice in oppignorationem allodii consentiente est obseruanda, adeo, vt si in iusto maius consenserit debitum, ad damnum creditori refarciendum obstrictus sit. Solent interdum iudices, improbo fraudem, creditores certiores reddere de fundo iam nimis hypothecis obnoxio, imo sub conditione renunciationis actionis, quam vocant, subsidiariae in hypothecas nouas easque bessem superantes consentire. Noua lege hunc morem improbum atque perniciosissimum coercendum esse arbitrator. Etenim oppido ille ansam praebet dilapidationi et tam creditoris calamitati, quam ipsius miseri debitoris et beneuolam legis sanctionem turpiter euertit. Et ille quadrans pretii

C 2

ab

*) Horn. Ipr. feud. cap. XIX. §. 5.

ab onere hypothecae immunis num semper plenam dabit securitatem? Certe in allodio, ob hypothecarum tacitarum et nominum praerogativa gaudentium frequentiam, ob deteriorationes vel nullis vel paucis saltem limitibus circumscriptam, non semper. Sufficeret forte in feudo. Sed ecce firmitior adhuc initio huius seculi hypothecae feudali conciliata securitas. Cautum enim est a summo legislatore ^{h)}, ne facile ultra dimidiam pretii partem curia in hypothecas consentiat, et qui olim difficulter impetrabatur consensus in oppignorationem ultra semissem aestimationis, hodie semper denegatur ⁱ⁾. Sic in eo latet adhuc maior restrictio, ut nimirum pretium aestimandum sit ex recentissimo instrumento venditionis vel diuisionis, vel his deficientibus, ex determinatione pretii occasione nouissimae inuestiturae. Rariores enim sunt feudorum venditiones, et sic vltima saepius incidit in illa tempora, quibus praediorum pretia essent vilissima. Sic et pretium diuisionis, cum hae plerumque contingant inter fratres vel agnatos, rarius veram aestimationem attingit, neque, ut occasione inuestiturae pretium iusto maius indicetur, metuendum vix est, cum ex illo laudemii minoris quantitas et expensae feudales normam accipiant. Praeterea, antequam consensus a curia in nouam hypothecam impertia-

^{h)} Resolution an die hohe Landes-Regierung vom 17 April 1700. C. A. T. I. p. 1075. it. Lehns-Mand. de 1764. Tit. VI. §. 1.

ⁱ⁾ Lehns-Mand. de ao. 1764. Tit. VI. §. 1.

feudi iustum indagandum, nec metuendum est, ne taxatorum malitia vel negligentia fallax indicetur, cum ipsos damnum creditoribus, si forte limites transilierint, contractum resarcire oporteat. Hoc taxationis beneficium, casu inuerso non denegatur quidem, ut reliquis praediorum possessoribus, vasallis, ita tamen ad iustos fines redactum est, ut hodie vix vllum inde creditoribus immineat detrimentum. Non enim solum vel fauori taxatorum, vel eorum imperitiae obex positus et sancitum est, ut ne aestimatio debeat arbitrariis niti principiis, potius ita instituenda sit, ut pretium, quo praedia pro temporis ratione comparari soleant, habeat pro scopo, sed etiam possessoribus non pro lubitu ad hocce remedium augendi praedii pretium licet confugere. Non enim datur eius copia, nisi fundus saltim per seculi dimidium a gente quadam sit possessus, neque vnquam interim venditus, neque aestimatus, adeo ut de pretio vel plane non constet, vel illud sit tempori consentaneo oppido inferius, vel etiam, fructus praedii post eius acquisitionem insigniter esse auctos, per iuratum duorum vicinorum praediorum, possessorum rei agrariae peritorum demonstratur testimonium. Denique ut omnis creditoribus adimatur suspicio, hi ipsi et de pretio antiquiore per aestimationem aucto, (ita sanxit pater patriae optimus,) sunt certiores reddendi, eorumque ante consensum; mensurum velint in eo acquiescere, debet explorari.

§. XIII.

Et haec quidem sunt praecipua praesidia, quibus firmantur hypothecae feudales, quae quidem possunt neruum rerum gerendarum e latebris producere in lucem. Sed hominibus nimium cautis, ceu surdis narratur fabula. Addenda sunt fortiora vincula, plures cautiones, alias indissolubilis fere auari cum flauis amicis vix disiungitur societas. Tot propugnaculis si te nondum credis fatis tutum, dans veniam imbecillitati tuae, sequentes adhuc commendo diligentias.

Noli negligere intercessionem vxoris, quae dotem posset ex feudo repetere, vel eligere dotalitium, imo omnium eorum, quibus leges indulgent praerogatiuam, et occupabis eorum locum. Accipe, dum dolet. Vasallus, quem necessitas premit, omnem mouebit lapidem, vt tibi hanc efficiat securitatem. Adde hypothecae alia adminicula, cambium, pignus manuale, fideiussores et praeter vnicum feudum plures fundos redde hypothecae obnoxios. Hunc securitatis cumulum leges ^{m)} tolerant, verecundia prope abhorret. Cura consensum non ad sortem restringi, alias residuae vsurae in concursu non nisi post omnes sortes, exsolui possunt. Fac, hypothecam ad expensas extendi. Sic sumtus litis, excipe in iudicio vniuersali erogatos; horum iacturam semper facies, eadem classe, qua sortem recuperas.

Noli

^{m)} O. R. ad Tit. XLIV. §. 2.

Noli fidere hypothecae cessae sine nouo domini directi in translationem consensu, si vis iure reali tutus esse ^{u)}). Morosum in exfoluendis vsuris debito rem ante trienni lapsum, compelle. Triennio antiquiores ob negligentiam supinam, in concursu Vasalli post omnes demum sortes, ita vix vnquam, habebis. Caue, ne domini consensus ad certum tempus restringatur, vel clausula cassatoria inferatur expresse, vel, hoc nisi possis euitare, ante lapsum huius termini, actionem moue vel a Domino impetra dilationem. Clausula vero reseruatoria in Saxonia vsitatissima, consensum quamuis ad tempus aliquod adstrictum, perpetuat ^{v)}) ideoque creditori tantum abest vt sit nociua, vt potius ipsi sit saluberrima.

§. XIV.

His meditationibus leuibus, ab omni lepore atque elegantia alienis, non tamen ob quotidianum ipsius rei usum plane supprimendis, coronidis loco addo responsum a Iureconsultis Vitebergensibus mense Octobri Anno MDCCLXXII. ita elaboratum: *Statui causae et legibus consentaneum esse arbitramur. Quamuis omnino in tanta rerum humanarum lubricitate fragilitateque vix vlla ratione creditoribus plena parari securitas queat, adeo, vt si nobis summo studio et solertia prospexisse videamur, interdum spei nostrae*

^{u)} O. R. ad Tit. XLVI. §. 2.

^{v)} Dec. El. XXXI.

*strae euentus haud respondent, potius ob calamitates plu-
 n inopinatas, incendia, terrae motus et bellicas ruinas,
 crediti nostri faciamus iacturam, praecipue vero id haud
 raro contingat, vt si forte vel honestissimis, exactissimis,
 imo summa diuitiarum fama insignibus debitoribus pecu-
 niam nostram dederimus mutuo, nihilo secius illos ad in-
 opiam et incitas redactos bonis labi videamus, quo qui-
 dem factis, si sortem seruare magnisque redimere sumti-
 bus liceat, vsurarum tamen haud exiguam partem dolea-
 mus deperditam, deinde rei clientelaris imperitis possit
 metum incutere, quod praedium hypothecae vinculo desti-
 natum nexui feudali possit esse obnoxium, cum inter
 omnes constet, vasalli de beneficio dispositionem tantopere
 esse restrictam, et iura Domini directi successorumque sin-
 gularium tot privilegiis esse munita, vt fere ab omni cum
 cliente de fundo contractu abstinere, consultius sit. At
 enim vero, cum profecto omnis euanesceret publica fides,
 omnisque sisteretur nummorum cursus, mercaturae, aliis
 que negotiis humanis tam salutaris, si nimis anxii et in-
 solitissimis calamitatibus, quibus consulere humana imbe-
 cillitas nequit, dissidentes, argentum nostrum mallemus
 cistis reprimere, atque otiosum relinquere quam legibus
 probatum inde fructum quaerere et aliorum necessitatibus
 succurrere, exiguo illud, imo saepius imaginario exponen-
 tes periculo, quod quidem effugere nec praesidiis et pro-
 pugna-*

D

pugna-

pugnaculis muniti, nec coementes ipsi praedia possimus,
 praeterea cum tantum absit, ut nexus feudalis creditori-
 bus periculum contrahat, ut potius ille si requisita legibus
 moribusque probatu adhibeantur, quae accurate satis in
 specie facti enumerata reperimus, eorum securitatem ma-
 xime adiuvet, propterea quod ius taciti pignoris, quod
 saepius debitorum allodia exhaurit, si excipias vxorum
 ratione dotis et vidualitii iura, sororum elocationem et
 debita ex tutorum a domino scilicet directo datorum vel
 administratorum piarum causarum rationibus profecta
 ex sanctione O. V. Tit. XIV. S. 8. seqq. in feudo effe-
 ctum non habet, imo ideo plus commodi creditoribus hy-
 pothecam feudalem habentibus, enascatur, quod secus at-
 que in allodio onus dimidiam partem aestimationis exce-
 dens nequeat imponi, ideo fere et cum praeterea a curia
 feudali, antequam consentiat, status vasalli passivus, qua-
 tenus feudum afficit, summo studio explorari soleat, cre-
 ditor feudali hypotheca gaudens, si praecipue beneficium
 ab his hypothecis tacitis immune esse sciat, et quod omni-
 no commendandum est, legalem vxoris vasalli fideiussio-
 nem curauerit, sortem quod attinet, nulla ratione, vel
 concursu creditorum coorto aliquid potest detrimenti ca-
 pere, modo Dominus ne confirmauerit solum contractum,
 sed aequae ac simultaneae inuestiti, in ius pignoris vere con-
 senserit, silentio tamen haud praetereundum esse censemus,
 consen-

consensum Domini triplici modo ad certum tempus restringi, scilicet vel pure, vel adiecta cassatoria, vel denique, uti in Saxoniam plerumque fieri solet, reseruatoria clausula, qua nimirum elapso spatio definito, vel Domino, vel cui ab hoc permissum est, liberare hypotheca feudum posse constituitur, quibus prioribus modis certo certius id efficitur, ut, si creditor hocce tempus praeterlabi patiatur, neque antea actionem instituat, vel prorogationem a Domino efflagitare negligat, iure excidat reali, cum e contrario sola reseruatoria inserta, lapsus spatii determinati nullum creditori gignat praeciudicium,

per Dec. El. XXXI. de Ao. MDCLXI. quare, ut creditor probe tenorem instrumenti consensus, verborumque vim atque efficaciam exploret, suadendum est, deinde quoad usuras vinculis in relatione commendatis, quibus fortiora vix poterant cogitari nihil addendum esse censemus, potius sufficere consensum non ad sortem esse restrictum, neque creditorem moram triennio maiorem in illis praestandis admittere putamus, cum mota idcirco actione vel existente concursu, usurae trium annorum immediate antecedentium ex dispositione Ord. Rec. ad Tit. XLVI. §. 3. et ad Tit. L. §. un. cum sorte aequali iure

re. censeantur, et creditor pari gaudeat praerogativa.
Quae cum ita sint,

omnino omnia, quae antea fuerunt enarrata et in statu
causae commendata, si rite adhibeantur, tuto
posse creditorem collocare pecuniam, neque ul-
lum, exceptis forte moto concursu exiguis im-
pensis, ipsi imminere periculum
iudicamus, hocque iure utimur.

Wittenberg, Diss., 1781-82

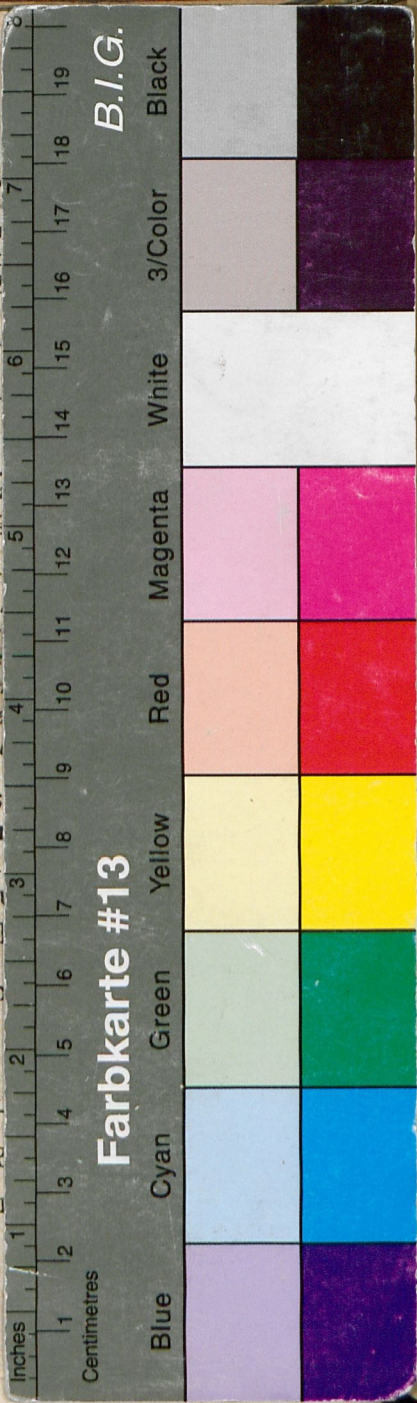
f

Sl.

✓ Dn 8

DE
HYPOTHECA FEVDALI PRAECIPVA
SECVRITATE COMMENDABILI

1782 13^a
DISSERTATIO INAUGVRALIS

QVAM
PRAESIDE

IOANNE CAROLO GEBHARDO
REINHARDO D.

PROFESSORE IVRIS FEVDALIS CVRIAE PROVIN-
CIALIS LVSATIAE INFERIORIS ET ORDINIS IVRE-
CONSVLTORVM VITEB. ASSESSORE ORDIN.

PRO
OBTINENDIS SVMMIS IN IVRE VTROQVE
HONORIBVS

H. L. Q. C.

DIE XXVII. IVN. A. R. S. MDCCCLXXXII.

PVBlice TVEBITVR
CAROLVS CHRISTIANVS RICHTER

MISNENSIS.

CAND. IVRIS VTRIVSQVE

WITTEBERGAE,
LITTERIS ADAMI CHRISTIANI CHARISIL.